



LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA

2014 M. LIEPOS 1 D. – 2014 M. LIEPOS 31 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO
TEISMO TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	4
4. GINČAI, KILĘ IŠ ŽEMĖS TEISINIŲ SANTYKIŲ	4
<i>Dėl asmeninio ūkio žemės pardavimo tokį žemės sklypą nuomojančiam asmeniui Žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka.....</i>	<i>4</i>
8. MOKESČIŲ SUMOKĖJIMAS, GRAŽINIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS.....	5
<i>Dėl privalomos išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teisme tvarkos, kai skundžiamas mokesčių administratoriaus atsisakymas nagrinėti prašymą dėl atleidimo nuo mokesčių baudų ir (ar) delspinigių</i>	<i>5</i>
<i>Dėl mokesčių prievolių pabaigimo priešpriešinių vienarūšių reikalavimų įskaitymo būdu</i>	<i>5</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI.....	7
<i>Dėl mokesčių administratoriaus atsisakymo pateikti dokumentų kopijas, kai mokesčio mokėtojas dėl jų pateikimo kreipiasi siekdamas įgyvendinti Mokesčių administravimo įstatymo 131 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę, galimybės būti savarankišku administracinės bylos dalyku.....</i>	<i>7</i>
12. REGISTRAI	8
<i>Dėl deklaracijos apie statybos užbaigimą pateikimo reikalingumo, registruojant buto kadastro duomenų pakeitimus po paprastojo remonto.....</i>	<i>8</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ.....	9
<i>Dėl žalos, kilusios kelių priežiūros srityje, atlyginimo</i>	<i>9</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	11
<i>Dėl informacijos, pateiktos Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio pagrindu, vertinimo asmens tinkamumo užimti tam tikras pareigas aspektu</i>	<i>11</i>
<i>Dėl asmens, pretenduojančio užimti tam tikras pareigas valstybės tarnyboje, nepriekaištingos reputacijos aiškinimo.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl tarnybinės atsakomybės taikymo iš vidaus tarnybos atleistam asmeniui, remiantis po pažeidimo padarymo įsigaliojusių teisinių reguliavimų</i>	<i>13</i>
<i>Dėl vidaus reikalų įstaigos pareigos pradėti pareigūno atleidimo iš vidaus tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 11 punktą procedūrą, pareigūnui nesutikus eiti naujų pareigų po atliktų vidaus reikalų įstaigos struktūrinių pertvarkymų.....</i>	<i>14</i>
18. BYLOS DĖL VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPENDIMŲ AR NEVEIKIMO.....	15
<i>Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimų vertinti, ar referendumui siūlomas įstatymo ar kito teisės akto projektas atitinka Referendumo įstatymo reikalavimus.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl vertinimo, ar referendumui siūlomas projektas atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.....</i>	<i>15</i>
21. BYLOS DĖL BAUSMIŲ VYKDYMO IR KARDOMOJO SUĖMIMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	16
<i>Dėl kompiuterio paėmimo patikrinimui.....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl religijos kalinimo įstaigoje praktikavimo</i>	<i>16</i>
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	17
<i>Dėl teisės turto vertintojo asistentui taikyti drausminę atsakomybę</i>	<i>17</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	17
60. TEISMO NUOBAUDOS	17

<i>Dėl baudos už piktnaudžiavimą nušalinimo teise panaikinimo, kai tame pačiame teismo posėdyje yra skiriama kita bauda už nepagrįstą nušalinimo teikimą panašiais pagrindais.....</i>	<i>18</i>
63. SKUNDAS.....	18
<i>Dėl Įmonių bankroto valdymo departamento prie Ūkio ministerijos sprendimo, kuriuo konstatuoti Įmonių bankroto įstatymo nuostatų pažeidimai, kaip teismo nagrinėjimo objekto.....</i>	<i>18</i>
67. REIKALAVIMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS	19
<i>Dėl reikalavimo užtikrinimo priemonės – uždraudimo atlikti veiksmus, kai tuo pat metu stabdomas atitinkamo akto galiojimas</i>	<i>19</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informavimui. Oficialius ir nesutrumpintus sprendimų tekstus galite rasti LVAT interneto svetainėje www.lvat.lt.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

4. Ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių

4.5. Kiti ginčai, kilę iš žemės teisinių santykių

Dėl asmeninio ūkio žemės pardavimo tokį žemės sklypą nuomojančiam asmeniui Žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka

Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl administracinių aktų, kuriais pareiškėjui nesuprojektuotas jo nuomojamas žemės sklypas, jis neištrauktas iš asmenų, kuriems suprojektuoti numatyti parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypai, sąrašą, tačiau pareiškėjas ištrauktas iš asmenų, kurie nepasirinko žemės sklypų, sąrašą. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Nagrinėdamas bylą iš esmės pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad pareiškėjas neturi teisės reikalauti jam parduoti šalia jo žemės sklypo esančios žemės, kuri teritorijų planavimo dokumente nurodyta kaip asmeniniam ūkiui priskirta žemė.

Pirmosios instancijos teismas sprendime nurodė, kad pareiškėjas neturi teisės įsigyti jo nurodomą ginčo žemės sklypą dėl to, kad šis sklypas yra pažymėtas kaip asmeninio ūkio žemė. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo (toliau – ir ŽRĮ) 10 straipsnio 1 dalies 7 punktą pirmosios instancijos teismas traktavo kaip išimtį Žemės reformos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 12 punktui. Teisėjų kolegija tokiam įstatymo aiškinimui nepritarė.

Apeliacinės instancijos teismas pabrėžė, kad ŽRĮ 10 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodyta, jog 7 eile formuojami perduodami nuosavybėn neatlygintinai arba perduodami įstatymų nustatyta tvarka suteikti asmeniniam ūkiui žemės sklypai šiuos žemės sklypus naudojančioms asmenims. Tuo tarpu ŽRĮ 10 straipsnio 1 dalies 12 punkte įtvirtinta, kad 12 eile formuojami perduodami žemės ūkio paskirties žemės sklypai valstybės paramos įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę subjektams, ne mažiau kaip metus naudojančioms šiuos žemės sklypus, išskyrus šios dalies 7 punkte nurodytus atvejus.

Aiškindama minėtas ŽRĮ nuostatas teisėjų kolegija pažymėjo, kad jos neužkerta kelio pareiškėjui įsigyti ginčo žemės sklypą 12 eile. Atkreiptas dėmesys, kad 7 eile projektuojami sklypai tiems, kuriems žemė suteikta asmeniniam ūkiui ją naudojančioms asmenims (t. y. pareiškėjas šios sąlygos netenkina), tačiau ŽRĮ 10 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostatos negali būti aiškinamos kaip užkertančios kelią įsigyti valstybinę žemę tiems, kurie atitinka 12 punkto reikalavimus.

Teisėjų kolegija pabrėžė, kad Žemės reformos įstatyme nėra draudimo parduoti valstybinę žemę ją nuomojančiam asmeniui (nors ji ir pažymėta kaip asmeninio ūkio žemė, tačiau nebuvo suteikta asmeniniam ūkiui, o buvo išnuomota), kuris galėtų būti traktuojamas kaip eksplicitinė Žemės reformos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 12 punkto išimtis. ŽRĮ 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad asmeninio ūkio žemė laikoma žemė, kuri pagal įstatymus buvo suteikta ir fizinių asmenų naudojama asmeniniam ūkiui. ŽRĮ 15 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad asmeninio ūkio žemės sklypų ribos nustatomos žemės reformos žemėtvarkos projektuose pagal žemės sklypų projektavimui įtvirtintus reikalavimus ir aptariamoms asmeninio ūkio žemės naudotojų bei kitų suinteresuotų piliečių susirinkimuose. Tuo tarpu ŽRĮ 15 straipsnio 12 dalyje nurodyta, kad asmeninio ūkio žemė neparduodama ir vietoj jos kiti žemės sklypai asmeniniam ūkiui skirtoje teritorijoje nesuteikiami naudoti fiziniams asmenims, kuriems asmeninio ūkio žemė suteikta pažeidžiant įstatymus, taip pat fiziniams asmenims, kurie patys nenaudoja jiems suteiktos žemės asmeninio ūkio poreikiams Vyriausybės nustatyta tvarka.

Taigi Žemės reformos įstatymo 15 straipsnio 12 dalyje nėra bendro draudimo parduoti asmeninio ūkio žemę, o tai draudžiama daryti tik tuomet, jei ji suteikta asmenims pažeidžiant įstatymus. Todėl pripažinus, kad pareiškėjas atitinka Žemės reformos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 12 punkto reikalavimus ir laiku pateikė prašymą suprojektuoti jam žemėtvarkos projektu ginčo žemės sklypą ir jį parduoti pareiškėjui teisės aktų nustatyta tvarka, ši teisės norma atsakovui nustato pareigą formuoti atitinkamą žemės sklypą, o pareiškėją laikyti 12 eilės pretendentu.

2014 m. liepos 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1337/2014
Procesinio sprendimo kategorija 4.5

8. Mokesčių sumokėjimas, gražinimas ir išieškojimas

8.1. Mokestinė prievolė ir jos įvykdymo užtikrinimas, mokestinė nepriemoka

8.1.1. Delspinigiai, atleidimas nuo delspinigių

Dėl privalomos išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teisme tvarkos, kai skundžiamas mokesčių administratoriaus atsisakymas nagrinėti prašymą dėl atleidimo nuo mokesčių baudų ir (ar) delspinigių

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, jog pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjo skundą, nes jis nepasinaudojo privaloma išankstine ginčų nagrinėjimo tvarka, numatyta Mokesčių administravimo įstatyme. Šiuo aspektu nustatyta, kad pareiškėjas 2014 m. kovo 14 d. pateikė prašymą vietos mokesčių administratoriui atleisti nuo gyventojų pajamų ir pridėtinės vertės mokesčių delspinigių bei baudų. 2014 m. kovo 25 d. sprendimu vietos mokesčių administratorius nurodė, kad jis neturi teisinio pagrindo pradėti sprendimo dėl atleidimo nuo baudos priėmimo procedūros bei nutarė stabdyti pareiškėjo 2014 m. kovo 14 d. prašymo nagrinėjimą iki bus išnagrinėtas jo kitas prašymas atidėti ir išdėstyti mokestinės nepriemokos sumokėjimą. Taigi ginčytu sprendimu vietos mokesčių administratorius atsisakė nagrinėti pareiškėjo prašymą dėl atleidimo nuo delspinigių ir baudų.

Šiuo apsektu LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad privalomą išankstinio ginčo nagrinėjimo ne teisme (ikiteisminę) tvarką nustatanti Mokesčių administravimo įstatymo 145 straipsnio 2 dalis taikoma nagrinėti mokesčių mokėtojo skundams dėl mokesčių administratoriaus sprendimo neatleisti nuo baudų bei (arba) delspinigių mokėjimo ir mokesčių administratoriaus atlikto mokesčių mokėtojo turimos mokesčio permokos įskaitymo. Tačiau apžvelgiamu atveju vietos mokesčių administratorius sprendimo atleisti nuo baudos bei (arba) delspinigių mokėjimo nepriėmė. Iš byloje esančių duomenų buvo matyti, kad atsakovas atsisakė pradėti atleidimo procedūrą, todėl šiuo atveju taikytina Mokesčių administravimo įstatymo 146 straipsnio 1 dalis, nes tarp mokesčių mokėtojo ir mokesčių administratoriaus mokestinis ginčas iš esmės nėra kilęs. Pažymėtina tai, kad Mokesčių administravimo įstatymas privalomą ikiteisminę ginčų nagrinėjimo procedūrą nustato tik mokestiniams ginčams. Tuo tarpu pagal Mokesčių administravimo įstatymo 146 straipsnio 1 dalį skundai dėl teritorinės valstybinės mokesčių inspekcijos ir Valstybinės mokesčių inspekcijos sprendimų, kai kilę ginčai yra nepriskiriami mokestinių ginčų kategorijai, turėtų būti nagrinėjami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka pagal bendrąsias teismingumo taisykles.

Remiantis tuo LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjas galėjo kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą nepasinaudojęs ikiteisimine ginčo nagrinėjimo tvarka, todėl pirmosios instancijos teismo nutartis buvo panaikinta ir skundo perdavimo klausimas buvo perduotas nagrinėti iš naujo.

2014 m. liepos 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁴³⁸-717/2014
Procesinio sprendimo kategorija 9.1.5; 79.2

8.2. Kiti su mokesčių sumokėjimu, gražinimu ir išieškojimu susiję klausimai

Dėl mokestinių prievolių pabaigimo priešpriešinių vienaarūšių reikalavimų įskaitymo būdu

Apžvelgiamoje byloje ginčas buvo kilęs dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimo, kuriuo, be kita ko, buvo atsisakyta tenkinti pareiškėjo prašymą atlikti jo turimų mokestinių prievolių bei atsakovo neva turimų prievolių atsiskaityti su pareiškėju už jo suteiktas vykdomo paslaugas tarpusavio įskaitymą. Kitaip tariant, pareiškėjas siekia užbaigti minėtas mokestines prievoles (jų dalį) priešpriešinių reikalavimų įskaitymo būdu.

Tokių reikalavimų kontekste LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad iš tiesų Civilinio kodekso 6.130 straipsnio 1 dalis, skaitoma kartu su *inter alia* šio kodekso 6.134 straipsnio 1 dalies 5 punktu, numato bendrą valstybės teisę taikyti priešpriešinių vienaarūšių reikalavimų įskaitymą. Tačiau apeliacinės instancijos teismas taip pat pabrėžė, jog nagrinėtu atveju ginčas buvo susijęs su pareiškėjo mokestinėmis prievolėmis, t. y. ginčas kilo iš mokestinių teisinių santykių. Atitinkamai primintina, kad, vadovaujantis Civilinio kodekso 1.1 straipsnio 2 dalimi, „turtiniams santykiams, kurie pagrįsti įstatymų nustatyto asmenų pavaldumu valstybės institucijoms ir kurie tiesiogiai atsiranda, kai valstybės institucijos atlieka valdžios funkcijas (realizuojamas pavaldumas) <...>, įskaitant valstybės mokesčių, kitų privalomų rinkliavų ar įmokų valstybei ar jos institucijoms <...>, šio kodekso normos taikomos tiek, kiek šių santykių nereglamentuoja atitinkami įstatymai, taip pat šio kodekso įsakmiai nurodytais atvejais“. Tai, pasak LVAT

išplėstinės teisėjų kolegijos, reiškia, kad minėtos Civilinio kodekso nuostatos dėl priešpriešinių vienaarūšių reikalavimų įskaitymo nagrinėjamu atveju galėtų būti taikomos tik nesant atitinkamų viešosios teisės normų.

Iš apžvelgiamoje byloje tikrinto individualaus administracinio akto buvo matyti, jog atsakovas, priimdamas sprendimą atsisakyti atlikti pareiškėjo prašytą priešpriešinių reikalavimų įskaitymą, iš esmės vertino, jog tokio pobūdžio įskaitymai ginčo atveju galimi tik dėl Mokesčių administravimo įstatymo 82 straipsnio 3 punkte nurodytų reikalavimų, t. y. galima įskaityti tik mokesčio mokėtojo turimą mokesčio permoką (skirtumą) mokestinei nepriemokai padengti. Atitinkamai spręsdama klausimą dėl tokio atsakovo vertinimo pagrįstumo, išplėstinė teisėjų kolegija pastebėjo, kad, kiek tai susiję su pareiškėjo turimomis ginčo mokestinėmis prievolėmis, jų pasibaigimo pagrindai yra nustatyti Mokesčių administravimo įstatymo 93 straipsnio 1 dalyje.

Kaip pastebėjo apeliacinės instancijos teismas, ginčijamame sprendime atsakovas iš esmės įvertino galimybę užbaigti pareiškėjo turimas mokestines prievoles (jų dalį) pagrindu, kuris numatytas šios įstatymo nuostatos 1 punkte, skaitomame kartu su minėtu Mokesčių administravimo įstatymo 82 straipsnio 3 punktu. Tačiau pareiškėjas, nekvestionuodamas faktinės aplinkybės, jog jis neturi mokesčio permokos (Mokesčių administravimo įstatymo 2 str. 11 d. (2011 m. gruodžio 22 įstatymo Nr. XI-1875 redakcija); 87 str.), kaip būtinos prielaidos atlikti įskaitymą ir užbaigti mokestines prievoles aptartu pagrindu, savo prašymą atlikti jo nurodomą priešpriešinių reikalavimų įskaitymą, be kita ko, grindė Mokesčių administravimo įstatymo 93 straipsnio 1 dalies 5 punktu. Ši įstatymo nuostata įtvirtina, kad „mokestinė prievolė pasibaigia, kai <...> skolininkas ir kreditorius sutampa“. Tačiau vertindama dėl jos (nuostatos) taikymo ginčo teisiniams santykiams, išplėstinė teisėjų kolegija pastebėjo, kad, kaip matyti iš šios nuostatos loginės ir lingvistinės konstrukcijos, taip pat ją vertinant sistemiškai kitų įstatymo nuostatų kontekste, akivaizdu, jog siekiant pripažinti mokestinę prievolę pasibaigus aptariamam pagrindu, turi būti konstatuota kreditoriaus ir skolininko sutaptis dėl konkretaus reikalavimo įvykdyti mokestinę prievolę. Kitaip tariant, atitinkamame mokestiniam teisiniame santykiyje turi dalyvauti vienas subjektas, kuris turi teisę tiek reikalauti įvykdyti, tiek pareigą įvykdyti konkrečią mokestinę prievolę. Kadangi apžvelgiamoje byloje nagrinėtu atveju pareiga įvykdyti ginčo mokestines prievoles teko pareiškėjui, o teisė (ir pareiga) reikalauti šių prievolių įvykdymo – mokesčių administratoriui, nebuvo pagrindo pripažinti skolininko ir kreditoriaus sutapties Mokesčių administravimo įstatymo 93 straipsnio 1 dalies 5 punkto prasme.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebėjo, kad, kiek tai susiję su nagrinėjamoje byloje kilusiu ginču, mokestinės prievolės pasibaigimo pareiškėjo nurodomu būdu (priešpriešinių reikalavimų (prievolių) įskaitymo) nenumato nei likusios Mokesčių administravimo įstatymo 93 straipsnio 1 dalies, nei kitos mokestinių prievolių pasibaigimą reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos. Be to, kitų mokesčių įstatymų, kurie numatyti, jog tokiu atveju, koks susiklostė nagrinėjamoje byloje, mokesčių mokėtojo mokestinė prievolė galėtų būti užbaigiama aptariamą įskaitymo būdu, pareiškėjas nenurodė, jų nenustatė ir LVAT išplėstinė teisėjų kolegija.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, matyti, jog apžvelgiamoje byloje susiklosčiusiems ginčo teisiniams santykiams taikytinos viešosios teisės aktų nuostatos nenumatė, jog pareiškėjo turimos mokestinės nepriemokos galėtų būti įskaitomos jas padengiant galimai mokesčių administratoriaus turima prievole atsiskaityti už pareiškėjo, kaip antstolio, suteiktas vykdymo paslaugas.

Kartu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad tokia išvada nereiškia, jog mokestinės prievolės pasibaigimo pagrindo – pareiškėjo nurodomo priešpriešinių reikalavimų įskaitymo – nenumatymas ginčo teisiniams santykiams taikytinuose mokesčių įstatymuose ir juos lydinčiuose teisės aktuose laikytinas minėta Civilinio kodekso 1.1 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtimi, suponuojančia šio kodekso nuostatų, reglamentuojančių priešpriešinių vienaarūšių reikalavimų įskaitymą, subsidiarų taikymą. Iš tiesų apžvelgiamoje byloje nagrinėti ginčo teisiniai santykiai, susiję su mokestinių prievolių pasibaigimu, yra aiškiai ir išsamiai reglamentuoti viešosios teisės normomis. Tokio mokestinės prievolės pasibaigimo pagrindo, koku siekė pasinaudoti pareiškėjas, nenumatymas mokesčių įstatymuose laikytinas ne Civilinio kodekso 1.1 straipsnio 2 dalyje minimo teisinio reguliavimo nebuvimu ar teisinio reglamentavimo spraga, bet tikslingu įstatymų leidėjo pasirinkimu tokios įskaitymo galimybės mokestinių teisinių santykių dalyviams nesuteikti. Be to, pabrėžtina ir tai, kad valstybinės valdžios institucijos veikia joms įstatymų bei juos lydinčių teisės aktų nustatytos (apibrėžtos) kompetencijos ribose. Todėl, kaip sprendė apeliacinės instancijos teismas, esant aptartam teisiniui reguliavimui, atsakovas pagrįstai atsisakė tenkinti pareiškėjo prašymą dėl jo nurodomų priešpriešinių reikalavimų įskaitymo.

2014 m. liepos 2 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-691/2014
Procesinio sprendimo kategorija 8.1.6; 8.2

9. Mokestiniai ginčai

9.9. Mokestinis patikrinimas ir mokestinis tyrimas

Dėl mokesčių administratoriaus atsisakymo pateikti dokumentų kopijas, kai mokesčio mokėtojas dėl jų pateikimo kreipiasi siekdamas įgyvendinti Mokesčių administravimo įstatymo 131 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę, galimybės būti savarankišku administracinės bylos dalyku

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas skundė atsakovo atsisakymą pateikti dalį jo nurodytų dokumentų kopijų. Šis vietos mokesčių administratoriui pateiktas prašymas, be kita ko, buvo grindžiamas Mokesčių administravimo įstatymo 36 straipsnio 5–7 punktų nuostatomis ir, kaip buvo matyti iš jo turinio bei teismams pateiktų procesinių dokumentų (skundo ir apeliacinio skundo) argumentų, pateiktas iš esmės siekiant tinkamai įgyvendinti teisę pateikti pastabas dėl patikrinimo akto.

Iš tiesų, vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo 131 straipsnio 1 dalimi, mokesčių mokėtojas, nesutikdamas su patikrinimo akte papildomai apskaičiuotomis mokesčių ir su jais susijusiomis sumomis, taip pat norėdamas pagrįsti kitas aplinkybes, kurios bus svarbios tvirtinant patikrinimo rezultatus, turi teisę per 30 dienų nuo patikrinimo akto įteikimo jam dienos pateikti rašytines pastabas dėl patikrinimo akto. Pareiškėjo nurodomos Mokesčių administravimo įstatymo 36 straipsnio nuostatos garantuoja mokesčių mokėtojo teisę dalyvauti mokestinio patikrinimo procese (5 p.), teikti paaiškinimus ir atsikirtimus dėl patikrinimo akto (6 p.), gauti dėl jo priimtus sprendimus, susijusius su mokesčių mokėtojo mokestinės prievolės dydžiu (7 p.).

Pažymėtina, kad apžvelgiamoje byloje pareiškėjas atsakovui pateiktame prašyme teisę gauti ginčo dokumentų, susijusių su minėtu patikrinimo aktu, kopijas iš esmės kildino iš Mokesčių administravimo įstatyme bei jį lydinčiuose teisės aktuose numatytų teisių, šią teisę iš esmės siejo su dalyvavimu jam (pareiškėjui) atliekamame (atliktame) mokestiniame patikrinime, pagrindinis nurodytas šių dokumentų kopijų gavimo tikslas – tinkamai įgyvendinti savo teisę į gynybą, pateikti pastabas dėl patikrinimo akto. Šios ir kitos byloje nustatytos ginčo santykių turinį ir pobūdį atskleidžiančios aplinkybės suponavo LVAT teisėjų kolegijos išvadą, kad apžvelgiamos administracinės bylos dalykas – vietos mokesčių administratoriaus atsisakymas pateikti su patikrinimo aktu galimai susijusių dokumentų kopijas mokesčio mokėtojui, kuris siekia tinkamai realizuoti minėtose Mokesčių administravimo įstatymo nuostatose numatytą teisę pateikti pastabas dėl šio patikrinimo akto. Tokia bylos nagrinėjimo ribų apimtis lėmė, kad kilę ginčo teisiniai santykiai turėtų būti kvalifikuojami būtent pagal mokesčių administravimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas. Todėl LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad nagrinėtu atveju Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų įstatymas netaikytinas, o tai sudarė pakankamą pagrindą atmesti pareiškėjo argumentus dėl šio įstatymo nuostatų taikymo bei eliminavo teismo pareigą papildomai (plačiau) pasisakyti šiuo klausimu.

Minėtose bylos nagrinėjimo ribose pasisakydamas dėl atsakovo atsisakymo pateikti pareiškėjo prašomų dokumentų kopijas teisėtumo ir pagrįstumo, apeliacinės instancijos teismas akcentavo, kad toks mokesčių administratoriaus sprendimas, kaip minėta, buvo priimtas mokestinio patikrinimo, kaip savarankiškos mokesčių administravimo procedūros, metu, mokesčių mokėtojui siekiant *inter alia* įgyvendinti Mokesčių administravimo įstatymo 131 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę pateikti pastabas dėl jam pateikto patikrinimo akto ir (ar) mokestinio patikrinimo rezultatų, į kurias (pastabas) atsižvelgiama priimant sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo (Mokesčių administravimo įstatymo 132 str. 1 d.). Byloje nagrinėto ginčo teisinių santykių tiesioginis ir betarpiškas sąsajumas su mokestiniu patikrinimu suponavo LVAT teisėjų kolegijos būtinybę priminti, kad šiuo patikrinimu iš esmės yra siekiama patikrinti, ar konkretus mokesčių mokėtojas yra teisingai apskaičiavęs, deklaravęs ir sumokėjęs mokesčius už atitinkamą mokestinį laikotarpį. Konkrečias teises pasekmes mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo kontrolės srityje, atliekant mokestinį patikrinimą, mokesčių mokėtojui paprastai sukelia sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kai mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnai nustato mokesčių įstatymų pažeidimus (Mokesčių administravimo įstatymo 132 str. 1 ir 2 d.). Tuo tarpu, nors mokesčių administratoriaus atsisakymas pateikti tam tikrus su patikrinimo aktu susijusius duomenis mokesčio mokėtojui gali apsunkinti jo teisės pateikti pastabas įgyvendinimą, tačiau pats toks atsisakymas savaime niekaip nelemia mokesčių mokėtojo materialinių teisių ir pareigų mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo srityje, šis atsisakymas taip pat negali būti vertinamas, kaip sukeliantis savarankiškas (autonomines), t. y. su sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimu nesusijusias, materialines teises pasekmes pareiškėjo teisių ir pareigų apimčiai.

Atitinkamai aptartas apžvelgiamoje byloje tikrinamo atsakovo atsisakymo pateikti dokumentų kopijas sąsajumas su sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo sudarė pakankamą pagrindą toki vietos mokesčių administratoriaus veiksmą laikyti tarpiniu (procedūriniu) sprendimu, t. y. tik vienu iš aptariamų mokesčių administravimo procedūros, kurios pabaigoje paprastai priimamas konkretus materialines teises pasekmes sukeliantis sprendimas, metu atliekamų veiksmų. Atitinkamai mokesčių administratoriaus atsisakymo pateikti dokumentų kopijas, kai mokesčio mokėtojas dėl jų pateikimo kreipiasi siekdamas įgyvendinti Mokesčių administravimo įstatymo 131 straipsnio 1 dalyje numatytą teisę, teisėtumas negali būti vertinamas pagal atskirą reikalavimą. Toks atsisakymas negali būti savarankiškas administracinės bylos dalykas. Nesutikdamas su tokio pobūdžio mokesčių administratoriaus procedūriniu sprendimu (veiksmu), mokesčių mokėtojas šio nesutikimo argumentus (bet ne savarankiškus reikalavimus) gali pareikšti įstatymų nustatyta tvarka ginčydamas galutinį mokesčių administratoriaus sprendimą šioje mokesčių administravimo procedūroje. LVAT teisėjų kolegija pabrėžė ir tai, kad mokesčių mokėtojas (tikrinamu atveju – pareiškėjas), manydamas, jog dėl atsisakymo pateikti tam tikrų dokumentų, susijusių su patikrinimo aktu, kopijas buvo apsunkinta jo galimybė tinkamai realizuoti Mokesčių administravimo įstatymu jam garantuojamas teises, gali pateikti motyvuotus argumentus pastabose dėl patikrinimo akto (Mokesčių administravimo įstatymo 131 str. 1 d.), į kurias, kaip minėta, mokesčių administratorius turi atsižvelgti (įvertinti) priimdamas sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo (Mokesčių administravimo įstatymo 132 str. 1 d.). Be to, jei dėl sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo būtų inicijuotas mokestinis ginčas, šį ginčą nagrinėdamos ikiteisminės institucijos ar (ir) teismas įvertins ir tokius tarpinius (procedūrinius) sprendimus (veiksnius), kaip atsisakymą pateikti dokumentų kopijas, bei šiais procedūriniais (tarpiniais) sprendimais (veiksmiais) padarytų pažeidimų įtaką galutinio aptariamų mokesčių procedūros sprendimo teisėtumui.

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė teisės normas. Dėl išdėstytų aplinkybių nebuvo teisinio pagrindo priimti ir nagrinėti pareikštą reikalavimą, todėl byla turėjo būti nutraukta kaip nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai (Administracinių bylų teisenos įstatymo 15 str., 101 str. 1 p.).

2014 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1627/2014
Procesinio sprendimo kategorija 9.9

12. Registrai

12.3.1. Registratoriaus įgaliojimai, teisės ir pareigos

12.3. Bylos, kilusios iš nekilnojamo turto registro veiklos

Dėl deklaracijos apie statybos užbaigimą pateikimo reikalingumo, registruojant buto kadastro duomenų pakeitimus po paprastojo remonto

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo (teritorinio kadastro ir registro tvarkytojo) atsisakymo patenkinti pareiškėjo (teisėto buto valdytojo) prašymą dėl buto kadastro duomenų pakeitimų, atlikus jo paprastąjį remontą, įregistravimo Nekilnojamojo turto kadastrė.

Byloje nustatyta, kad buto, kaip atskiro nekilnojamojo turto objekto, pirminiai kadastro duomenys buvo įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastrė 1992 m. gruodžio 20 d., bei tai, kad paminėti pakeitimai atsirado 1992 m. atlikus buto paprastąjį remontą (Lietuvos Respublikos statybos įstatymo taikymo prasme). Šalys nesutarė dėl to, kad, atsakovo manymu, paminėtiems kadastro duomenų pakeitimams įregistruoti pareiškėjas kartu su paminėtu prašymu turėjo pateikti deklaraciją apie statybos užbaigimą, kaip ji yra apibūdinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. D1-828 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.11.01:2010 „Statybos užbaigimas“ (toliau – ir STR 1.11.01:2010) 8.3 punkte, ir kuri yra minima Statybos įstatymo 24 straipsnio 2 dalyje. Tokią savo poziciją atsakovas grindė Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintų Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų (toliau – ir Nuostatai) 84¹.2 punktu bei STR 1.11.01:2010 44 punktu. Pareiškėjas teigė, kad nagrinėtoje situacijoje (t. y. tuo atveju, kai tam tikri kadastro duomenų pakeitimai atsirado dėl buto paprastojo remonto) paminėtos deklaracijos pateikimas nekilnojamojo turto registroriui nėra būtinas. Šią poziciją pareiškėjas grindė Statybos įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi bei Nuostatų 84¹.3 punktu.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atsakovo, kaip viešojo administravimo subjekto, elgesį situacijoje, kai yra prašoma pakeisti įrašytus į Nekilnojamojo turto kadastrą nekilnojamojo daikto kadastro duomenis, reglamentuoja Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12–14 straipsniai ir Nuostatų 84 punktas. Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12 straipsnyje (bylai aktuali 2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-998

redakcija) yra nurodyti tokių pakeitimų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą teisiniai pagrindai, o šio įstatymo 13–14 straipsniuose yra nustatytos taisyklės, kuriomis teritorinis kadastro tvarkytojas privalo vadovautis, gavęs tokio pobūdžio prašymus.

Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai nėra nurodytas deklaracijos kadastro tvarkytojui pateikimo būtinumas. Todėl, sprendžiant klausimą, ar deklaracijos pateikimas yra būtinas, kai prašoma įregistruoti dėl statinio (nekilnojamojo turto objekto) paprastojo remonto atsiradusius kadastro duomenų pakeitimus, reikia vadovautis specialiaja statinio užbaigimą reglamentuojančia teisės norma – Statybos įstatymo 24 straipsniu. Aiškindama Statybos įstatymo 24 straipsnio 2 ir 3 dalių tarpusavio sąsają, teisėjų kolegija pažymėjo, kad šios dalys yra skirtos reglamentuoti skirtingas statinio statybos užbaigimo situacijas, kurių esminį skirtumą apibūdina straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės: kai yra atlikti nesudėtingu statinių statyba ir (arba) statinio paprastas remontas. Šiais atvejais (kartu nagrinėjamai bylai aktualiu atveju) deklaracijos pateikimas nėra būtinas.

Pasisakydama dėl Nuostatų 84 bei 84¹ punktų ir Statybos įstatymo 24 straipsnio tarpusavio sąsajos nagrinėjamai bylai aktualiais aspektais, teisėjų kolegija pažymėjo, kad deklaracijos sampratos Nuostatų 84 bei 84¹ punktų ir Statybos įstatymo 24 straipsnio taikymo prasme yra tos pačios. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai deklaracijos pateikimas yra būtinas Statybos įstatymo 24 straipsnio taikymo prasme, tai yra būtina ir Nuostatų 84¹ punkto taikymo prasme. Ir, priešingai, kai deklaracijos pateikimas nėra būtinas (nėra privalomas statytojui ar užsakovui), jos pateikimas kadastro tvarkytojui taip pat nėra būtinas.

Dėl atsakovo nurodyto STR 1.11.01:2010 44 punkto reikšmės nagrinėjamai bylai (šiam punkte nurodyta, kad deklaracija yra vienas iš pagrindų įregistruoti statinį Nekilnojamojo turto registre) teisėjų kolegija pažymėjo, kad, viena vertus, šis punktas yra skirtas statinio įregistravimui Nekilnojamojo turto registre. Nagrinėjamu atveju butas, kaip atskiras nekilnojamojo turto objektas, jau buvo įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Antra vertus, teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog STR 1.11.01:2010 yra priimtas ir yra skirtas detaliam reglamentuoti Statybos įstatymo 24 straipsnio 1 ir 2 dalis, o ne šio straipsnio 3 dalį, kuri, kaip jau buvo paminėta, reglamentuoja skirtingą, negu šio straipsnio 2 dalies reglamentuojama, statybos užbaigimo situaciją. Todėl STR 1.11.01:2010 44 punktas netaikytas nagrinėjamai situacijai ir pripažintas nereikšmingu bylai.

Atsižvelgusi į išdėstytas aplinkybes, teisėjų kolegija nenustatė pagrindų panaikinti arba pakeisti pirmosios instancijos teismo priimtą sprendimą.

2014 m. liepos 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-1071/2014
Procesinio sprendimo kategorija 12.3.1

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

Dėl žalos, kilusios kelių priežiūros srityje, atlyginimo

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, jog trečiasis suinteresuotas asmuo, vairuodamas jam nuosavybės teise priklausančią automobilį, 2012 m. kovo 12 d., apie 19.40 val., įvažiavo į Kauno miesto savivaldybėje, Kuršių gatvės važiuojamoje dalyje, buvusią jokiais ženklais nepažymėtą duobę, dėl ko automobilis buvo apgadintas, todėl tarp trečiojo suinteresuoto asmens ir pareiškėjo AAS „Gjensidige Baltic“ esant sudarytai minėtos transporto priemonės savanoriškojo draudimo sutarčiai, pareiškėjas trečiajam suinteresuotam asmeniui išmokėjo draudimo išmoką – 868,65 Lt. Būtent nurodytos draudimo išmokos dydžio turtinės žalos atlyginimo, remdamasis Civilinio kodekso 6.1015 straipsniu, nagrinėjamoje byloje ir siekė pareiškėjas AAS „Gjensidige Baltic“.

Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėtu atveju ginčas yra kilęs dėl žalos, atsiradusios dėl automobilio apgadinių jam įvažiavus į savivaldybės vietinės reikšmės kelio važiuojamojoje dalyje buvusią duobę, atlyginimo, t. y. keliamas civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl kelio, kaip inžinerinio statinio (Statybos įstatymo 2 str. 9 ir 11 d.), trūkumų, klausimas. Pagal statinių savininko (valdytojo) atsakomybę įtvirtinančio Civilinio kodekso 6.266 straipsnio 1 dalį žalą, padarytą dėl pastatų, statinių, įrenginių ar kitokių konstrukcijų, įskaitant kelius, sugriuvimo ar dėl kitokių jų trūkumų, privalo atlyginti šių objektų savininkas (valdytojas), jeigu neįrodo, kad buvo šio kodekso 6.270 straipsnio 1 dalyje numatytos aplinkybės, o 2 dalis nustato prezumpciją, kad pastatų, statinių, įrenginių ar kitokių konstrukcijų savininkas (valdytojas) yra asmuo, viešame registre nurodytas kaip jų savininkas (valdytojas). Šiame straipsnyje įtvirtintu objektyviosios civilinės atsakomybės atveju nustatytinos tokios deliktinės civilinės atsakomybės sąlygos: 1) įstatyme

nurodyto objekto, kuris sugriuvo ar turėjo kitokių trūkumų, valdymo faktas; 2) žalos asmeniui padarymas; 3) įstatyme nurodyto objekto sugriuvimo ar kitokių trūkumų ir padarytos žalos priežastinis ryšys; kaltė šiuo atveju yra formaliai pašalinta iš civilinės atsakomybės sąlygų; veiksmų neteisėtumas nesiejamas su daikto valdytojo veiksmu ar neveikimu ir jo rūpestingumo klausimas nekliamas, užtenka objektyvaus daikto su trūkumais valdymo fakto (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-62/2009; 2011 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-222/2011; 2014 m. kovo 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-57/2014).

Statinio, pastato ar kitokios konstrukcijos, įskaitant kelius, valdymas pagal CK 6.266 straipsnį suprantamas kaip objekto turėjimas savo žinioje ir teisė daryti jam ūkinį bei fizinį poveikį. Valdytoju gali būti laikomas asmuo, kuriam daiktinės ar prievolinės teisės pagrindu pavesta eksploatuoti, prižiūrėti ar tvarkyti objektą. Pagal Civilinio kodekso 6.266 straipsnio 2 dalį pastato, statinio, kelio savininku (valdytoju) preziuruojamas asmuo, kuris yra nurodytas viešajame registre. Ši prezumpcija gali būti paneigta. Dėl to esant registracijos duomenims viešajame registre, jame nurodytas asmuo gali įrodyti, kad atsakingas už žalą asmuo iš tikrųjų yra kitas. Juo gali būti objekto savininkas ar valdytojas, nors jo teisės ir nebūtų įregistruotos viešajame registre. Įrodinėjimo pareiga tenka viešajame registre nurodytam savininkui ar valdytojui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-62/2009, 2011 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-222/2011, 2013 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-108/2013).

Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalis nustato, kad vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms. Atsižvelgdama į nustatytas faktines aplinkybes, kad atitinkami automobilio apgadainimai atsirado trečiajam suinteresuotam asmeniui įvažiavus į neaptvertą ir jokiais ženklais nepažymėtą duobę Kauno mieste, Kuršių g., taip pat atsakovui – Kauno miesto savivaldybei – iš esmės nekeliant ginčo dėl aplinkybės, kad Kauno miesto savivaldybė yra nurodyto kelio (jo dalies) savininkas (valdytojas) Civilinio kodekso 6.266 straipsnio prasme, taip pat atsakovui nepateikus bei byloje nesant duomenų, galinčių patvirtinti, kad žala atsirado dėl nenugalimos jėgos ar nukentėjusiojo asmens tyčios ar didelio neatsargumo (CK 6.270 str. 1 d.), išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, kad būtent atsakovas, kaip inžinerinio statinio – kelio – savininkas yra atsakingas už trečiojo suinteresuoto asmens patirtą žalą, jam įvažiavus į kelyje buvusią, jokiais ženklais nepažymėtą duobę, dėl ko buvo apgadintas jo automobilis.

Civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalis nustato, kad žala yra asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų; piniginė žalos išraiška yra nuostoliai; jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas. Civilinio kodekso 6.251 straipsnio 1 dalis įtvirtina visiško nuostolių atlyginimo principą, t. y. kad padaryti nuostoliai turi būti atlyginti visiškai, išskyrus atvejus, kai įstatymai ar sutartis nustato ribotą atsakomybę. Šio principo esmė – žalos atlyginimu turi būti siekiama ją patyrusį asmenį grąžinti į iki pažeidimo buvusią padėtį.

Išplėstinė teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada dėl patirtos žalos dydžio nustatymo. Tačiau bylą nagrinėjusi išplėstinė teisėjų kolegija nepritarė pirmosios instancijos teismo atliktam faktinių aplinkybių, kiek tai susiję su automobilį vairavusio trečiojo suinteresuoto asmens kalte, vertinimu. Byloje nustatyta, kad eismo įvykis įvyko tamsiu paros metu, kelio danga buvo šlapia, duobė nebuvo pažymėta, nebuvo greitį ribojančių ženklų. Teismo posėdžio metu liudytoju apklaustas eismo įvykio schemą nubraižęs pareigūnas paaiškino, be kita ko, kad jei eismas intensyvus, duobę pastebėti ir jos išvengti buvo sudėtinga, tačiau byloje nebuvo jokių duomenų dėl eismo intensyvumo. Pirmosios instancijos teismas, vertindamas trečiojo suinteresuoto asmens kaltę dėl nurodyto eismo įvykio, be kita ko, rėmėsi aplinkybe, kad nors eismo įvykio metu duobė nebuvo paženklinta, toks ženklinimas prieš įvykį tam tikrą laiką buvo. Tačiau vertinant šią aplinkybę, sutiktina su apeliacinio skundo argumentu, kad nurodyto ženklinimo nebuvimas konkrečioje situacijoje galėjo sudaryti prielaidas manyti, kad minėtas kelio trūkumas yra ištaisytas ir duobės kelyje nėra. Todėl įvertinusi nurodytų aplinkybių visumą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad nėra pakankamų teisinių argumentų daryti išvadą apie automobilį vairavusio trečiojo suinteresuoto asmens nepakankamą atidumą ir rūpestingumą. Atsižvelgiant į tai, pripažinta, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai pareiškėjui priteistinos turtinės žalos atlyginimą sumažino penkiasdešimčia procentų. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebėjo, kad pirmosios instancijos teismas rėmėsi Civilinio kodekso 6.259 straipsniu, numatančiu taisyklę, kad jeigu prievolė neįvykdyta arba netinkamai įvykdyta dėl abiejų šalių kaltės, skolininko atsakomybė gali būti sumažinta arba jis gali būti visiškai atleistas nuo atsakomybės, tačiau išplėstinė teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad nurodyta nuostata reglamentuoja sutartinės, o ne deliktinės atsakomybės taikymo klausimus.

Apeliaciniame skunde taip pat buvo reiškiamas nesutikimas su pirmosios instancijos teismo sprendimu neištraukti į pareiškėjo patirtus nuostolius sumokėtą 29,40 Lt pridėtinės vertės mokestį, šią išvadą

grindžiant tuo, kad remonto paslaugas teikęs asmuo yra juridinis asmuo, privalantis apskaičiuoti ir mokėti PVM, o už paslaugas sumokėjo draudikas – PVM mokėtojas. Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą, konstatavo, kad pareiškėjo – draudimo įmonės – už trečiojo suinteresuoto asmens automobilio remonto paslaugas sumokėtas pirkimo PVM (29,40 Lt) negalės būti susigražintas iš biudžeto, todėl pareiškėjo sumokėtas PVM pripažintinas jo patirtu nuostoliu ir turi būti priteistas iš atsakovo.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, darė išvadą, kad pareiškėjui priteistina visa patirtų nuostolių suma – 868,65 Lt.

2014 m. liepos 3 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁶-992/2014
Procesinio sprendimo kategorija 15.2; 15.2.3.1; 15.4

16. Valstybės tarnyba

16.1. Bylos dėl priėmimo į valstybės tarnybą

Dėl informacijos, pateiktos Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio pagrindu, vertinimo asmens tinkamumo užimti tam tikras pareigas aspektu

Dėl asmens, pretenduojančio užimti tam tikras pareigas valstybės tarnyboje, nepriekaištingos reputacijos aiškinimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo Nacionalinės teismų administracijos 2013 m. birželio 27 d. sprendimo (įsakymo) neskirti pareiškėjo į Nacionalinės teismų administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas teisėtumo ir pagrįstumo.

Byloje nustatyta, kad 2012 m. balandžio 16 d. Nacionalinėje teismų administracijoje įvyko konkursas Bendrųjų reikalų skyriaus vyriausiojo specialisto (karjeros valstybės tarnautojo) pareigybei užimti, kurį laimėjo pareiškėjas. Į valstybės tarnautojo pareigas priimančias asmuo, vadovaudamasis Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsniu, kreipėsi į kompetentingą valstybės instituciją (Specialiųjų tyrimų tarnybą) dėl informacijos apie pareiškėją, kaip asmenį, siekiantį eiti pareigas valstybės įstaigoje. Specialiųjų tyrimų tarnyba informavo, kad, Informatikos ir ryšių departamento prie vidaus reikalų ministerijos Įtariamų, kaltinamų ir teistų asmenų žinybinio registro 2012 m. balandžio 20 d. duomenimis, apie pareiškėją yra įrašas, kad Šilutės rajono policijos komisariatas 1995 m. gegužės 2 d., vadovaudamasis Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 150 straipsnio 3 dalimi „Turto prievartavimas“, pradėjo ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje Nr. 94-1-00360-95, Klaipėdos apygardos teismo (apeliacinė instancija) 1996 m. spalio 1 d. nuosprendžiu pareiškėjui, vadovaujantis BK 214 straipsniu („Savavaldžiavimas“), paskirta bausmė – 1 metai pataisos darbų be laisvės atėmimo.

Teisėjų kolegija nustatė, jog ginčijamas įsakymas priimtas, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 3 ir 3¹ straipsniais, 9 straipsnio 3 dalies 1 punktu, Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 1, 11 ir 12 dalimis bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 966 patvirtinto Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 64² ir 65 punktais. Faktiniu šio įsakymo priėmimo pagrindu yra nuoroda į paminėtu Specialiųjų tyrimų tarnybos raštu pateiktą informaciją bei tai, kad „pareiškėjas nenurodė šios informacijos dalyvauti konkurse teikiamuose dokumentuose, tuo sudarydamas pagrindą abejoti jo (pareiškėjo) atitikimu Bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojams keliamiems itin aukštiems patikimumo reikalavimams“.

Teisėjų kolegija taip pat nustatė, kad kartu su paminėtu 2012 m. balandžio 27 d. raštu Specialiųjų tyrimų tarnyba pateikė atsakovui ir viešą informaciją apie pareiškėją (leidiniuose „Lietuvos žinios“, „Vakarų ekspresas“ ir „Lietuvos rytas“ 2006 m. rugsėjo 8 d., 2006 m. rugsėjo 9 d. ir 2007 m. rugpjūčio 8 d. pareiškėją neigiamai apibūdinančius straipsnius). Kolegija pažymėjo, kad pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio (bylai aktuali 2011 m. balandžio 28 d. įstatymo Nr. XI-1367 redakcija) 2 dalį Specialiųjų tyrimų tarnyba surenka ir į pareigas asmenį skiriančiam ar paskyrusiam subjektui pateikia informaciją apie, be kita ko, asmens teistumą (neatsižvelgiant į tai, ar teistumas išnyko, ar panaikintas) (1 punktas). Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba pagal kompetenciją surenka teisėsaugos, kontrolės, operatyvinės veiklos subjektų ar operatyvinės veiklos subjektų pagrindinių institucijų, kitų institucijų, įstaigų ir įmonių turimą šio straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją apie asmenį, duomenis iš valstybės tarnautojų registro, prireikus – iš kitų valstybės ar žinybinių registrų, duomenų rinkmenų, ir kartu su savo apie asmenį turima įslaptinta bei vieša informacija pateikia asmenį į pareigas skiriančiam ar paskyrusiam subjektui.

Aiškindama nurodytą teisės normą aktualumo apžvelgiamai bylai aspektu, kolegija pažymėjo, kad pagrindinės Specialiųjų tyrimų tarnybos renkamos ir teikiamos informacijos apie tam tikrą asmenį pobūdis

yra nurodytas (atskleistas) tik aptariamo straipsnio 2 dalyje. Todėl informacija apie paminėtą pareiškėjo patraukimą baudžiamojon atsakomybėn pagal BK 214 straipsnį (Klaipėdos apygardos teismo 1996 m. spalio 1 d. nuosprendis) pripažinta atitinkančia Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą informaciją ir atsakovo galėjo būti vertinama pareiškėjo tinkamumo užimti paminėtas pareigas aspektu (Korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. 11 ir 12 d.). Kalbant apie Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje minimą viešą informaciją, pažymėta, kad tokios informacijos pateikimas šios teisės normos taikymo požiūriu yra leistinas, todėl tokia informacija atsakovo taip pat galėjo būti įvertinama turimos apie pareiškėją informacijos visumos kontekste (Korupcijos prevencijos įstatymo 9 str. 11 ir 12 d.).

Pasisakydama dėl aptartų Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatų taikymo byloje nagrinėtoje situacijoje, kolegija pažymėjo, kad pareiškėjo skundžiamame atsakovo sprendime informacijos apie pareiškėją samprata niekaip nėra atskleista. Iš šio sprendimo turinio nematyti, kad atsakovas buvo kažkoku būdu atsižvelgęs į (įvertinęs) paminėtą viešą informaciją apie pareiškėją arba paminėtą informaciją apie jam buvusį pareikštą kaltinimą. Atsižvelgdama į tai, kolegija, laikydama ginčo ribų bei vadovaudamasi teisinio tikrumo principu, šią Specialiųjų tyrimų tarnybos nurodytą, bet ginčo sprendime visiškai neaptartą, informaciją pripažino bylai nereikšminga.

Konstatuota, kad fakto vertinimo prasme nagrinėjamai bylai yra reikšmingas tik fakto apie paminėtą pareiškėjo teistumą bei aplinkybės, kad apie šį teistumą pareiškėjas nepranešė (nedeklaravo), pateikdamas konkursinius dokumentus, vertinimas. Pasisakydama dėl byloje taikytinų materialiosios teisės normų, kolegija pažymėjo, kad teisinius santykius dėl asmens priėmimo į valstybės tarnautojų pareigas reglamentuoja Valstybės tarnybos įstatymas bei Aprašas. Valstybės tarnybos įstatymo 3¹ straipsnio 1 dalyje bei 9 straipsnio 3 dalies 1 punkte (bylai aktuali 2011 m. balandžio 28 d. įstatymo Nr. X-1369 redakcija) imperatyviai nustatyta, kad neturintis nepriekaištingos reputacijos asmuo negali eiti valstybės tarnautojo pareigų. Pastebėta, kad šio imperatyvo paisyimas taip pat yra privalomas valstybės tarnautojui veiklos etikos principo – pavyzdingumo – laikymosi prasme (Valstybės tarnybos įstatymo 3 str. 2 d. 8 p.).

Kolegija taip pat pažymėjo, kad asmens galimybė eiti tam tikras pareigas valstybės tarnyboje Valstybės tarnybos įstatymo (be kitų, nagrinėjamai bylai neaktualių, sąlygų) yra sąlygojama tik nepriekaištingos reputacijos turėjimu. Tai reiškia, kad kiti asmens, pretenduojančio užimti tam tikras valstybines pareigas, asmeninių savybių vertinimai (patikimumas, lojalumas ir pan.) Valstybės tarnybos įstatymo taikymo prasme negali būti suprantami kaip atskiri ir savarankiški asmens (jo turimų savybių) vertinimo kriterijai, o turi būti aiškinami tik šio įstatymo naudojamos sampratos „nepriekaištinga reputacija“ kontekste, t. y. visi kiti hipotetiškai galimi asmens vertinimai neturi išeiti iš šios sampratos įstatymo nustatyto apibūdinimo ribų.

Nepriekaištingos reputacijos sąvokos apibūdinimas nėra pateiktas nei Valstybės tarnybos įstatyme, nei kituose valstybės tarnautojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose. Tačiau jos samprata yra nurodyta Valstybės tarnybos įstatymo 3¹ straipsnio 1 dalyje, kurioje išvardytos aplinkybės, kurioms esant asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos. Iš nurodytos teisės normos matyti, kad joje (3¹ str. 1 d.), be kita ko, yra nurodytos su asmens patraukimu baudžiamojon atsakomybėn siejamos aplinkybės, kurių buvimas neleidžia laikyti, jog asmuo yra nepriekaištingos reputacijos. Tačiau kiekviena iš tokių aplinkybių yra siejama tik su konkrečios (tam tikros rūšies, sunkumo laipsnio ir padarymo laike) nusikalstamos veikos padarymu. Pareiškėjo padarytas paminėtas BK (1961 m. redakcijos) 214 straipsnio numatytas nusikaltimas nepatenka nei į vieną iš Valstybės tarnybos įstatymo 3¹ straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų. Todėl darytina neabejotina išvada, kad Valstybės tarnybos įstatymo 3¹ straipsnio (kartu ir šio įstatymo 9 str. 3 d.) taikymo požiūriu paminėtas pareiškėjo teistumas negali būti traktuojamas kaip aplinkybė, leidžianti jį laikyti neturinčiu nepriekaištingos reputacijos.

Dėl Valstybės tarnybos įstatymo 3¹ straipsnio pažymėta, kad laikantis konstitucinių teisinės valstybės bei teisinio tikrumo principų nėra galima ir toleruotina situacija, kai vienos iš svarbiausių žmogaus vertybių – nepriekaištingos reputacijos – aiškinimas viešojo administravimo srityje nebūtų tiksliai apibrėžtas įstatymo lygmeniu, t. y. kad toks aiškinimas priklausomai nuo tam tikrų, nors ir pakankamai svarbių, aplinkybių būtų paliktas viešojo administravimo subjekto (šiuo atveju atsakovo) diskrecijai. Tam tikri sugriežtinti reikalavimai asmeniui, pretenduojančiam užimti tam tikras pareigas valstybės tarnyboje, gali būti nustatyti tik pareigybių, kurias užimti yra siekiama, aprašyme, tačiau negali būti taikomi asmeniui laisvai ir plečiamai aiškinant įstatymo nustatytus tokio pobūdžio reikalavimus. Priešingu atveju būtų pažeisti ne tik paminėti teisinės valstybės ir teisinio tikrumo principai, bet ir žmogaus lygybės prieš įstatymą principas.

2014 m. liepos 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-1105/2014
Procesinio sprendimo kategorija 1.4; 16.1; 58

16.4. Tarnybinės nuobaudos

Dėl tarnybinės atsakomybės taikymo iš vidaus tarnybos atleistam asmeniui, remiantis po pažeidimo padarymo įsigaliojusiu teisiniu reguliavimu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Panevėžio AVPK) 2013 m. vasario 22 d. įsakymo, kuriuo pareiškėjui buvo paskirta tarnybinė nuobauda – griežtas papeikimas, teisėtumo ir pagrįstumo. Pagal bylos duomenis pareiškėjas tarnybinę atsakomybę buvo patrauktas dėl 2012 metų spalio mėnesį atliktų pareiškėjo veiksmų. Byloje nėra ginčo, kad pareiškėjo veika, dėl kurios buvo atliktas tarnybinis patikrinimas, buvo pradėta ir baigta 2012 m. spalio mėnesį. Be to, iš bylos duomenų nustatyta, jog Panevėžio AVPK viršininko 2013 m. sausio 22 d. įsakymu pareiškėjas buvo atleistas iš Panevėžio AVPK viršininko pavaduotojo pareigų pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 11 punktą, panaikinus pareigybę dėl padalinio likvidavimo.

Atsakovas, skirdamas pareiškėjui tarnybinę nuobaudą, be kita ko, vadovavosi Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XI-2041 redakcija, galiojusi nuo 2012 m. lapkričio 1 d.) nuostata, pagal kurią statutiniams valstybės tarnautojams šio įstatymo 30 straipsnis taikomas be išlygų, ir Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsniu (2012 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XI-2041 redakcija, galiojusi nuo 2012 m. lapkričio 1 d.), pagal kurį tarnybinio nusižengimo tyrimas, gavus oficialią informaciją apie galimą valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą, pradedamas, o pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas tęsiamas ir atitinkamas sprendimas dėl tarnybinio nusižengimo padarymo pripažinimo ir tarnybinės nuobaudos skyrimo priimamas taip pat kai valstybės tarnautojas, dėl kurio galimo tarnybinio nusižengimo gauta oficiali informacija arba dėl kurio pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas, atleidžiamas iš valstybės tarnautojo pareigų (netenka valstybės tarnautojo statuso) (Valstybės tarnybos įstatymo 30 str. 2 d. 2 p.).

Pareiškėjo veiksmų atlikimo ir pabaigimo metu (2012 m. spalio mėn.) galiojusi Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalis (2011 m. balandžio 28 d. įstatymo Nr. XI-1369 redakcija, galiojusi nuo 2011 m. liepos 1 d.) nenumatė, jog statutiniams valstybės tarnautojams yra taikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios tarnybinių nuobaudų skyrimą, *inter alia* Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnis. Be to, Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnio redakcijoje, galiojusioje iki 2012 m. lapkričio 1 d., nebuvo numatyta galimybė pradėti ir tęsti tarnybinio nusižengimo tyrimą bei spręsti dėl tarnybinės nuobaudos taikymo iš valstybės tarnybos atleistam asmeniui. Tokios galimybės nenumatė ir pareiškėjo veiksmų atlikimo ir jų pabaigimo metu galiojęs Vidaus tarnybos statutas, *inter alia* jo 26 straipsnis, kuriame įtvirtintos tarnybinės nuobaudos ir jų skyrimo tvarka.

Pagal Vidaus tarnybos statuto 26 straipsnio 10 dalį (2003 m. balandžio 29 d. įstatymo Nr. IX-1538 redakcija, galiojusi nuo 2003 m. gegužės 1 d.) tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. 1V-308 „Dėl Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos (Dėl Tarnybinių patikrinimų atlikimo bei tarnybinių nuobaudų skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo)“ 34 punktas (2003 m. rugpjūčio 27 d. redakcija, galiojusi nuo 2003 m. rugsėjo 9 d. iki 2013 m. rugpjūčio 28 d.) numatė, jog atsiradus Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 2–6, 8, 10–11, 13, 17 punktuose numatytiems atleidimo iš vidaus tarnybos pagrindams, pradėta tarnybinių nuobaudų skyrimo procedūra turi būti nutraukiama, jeigu jos neįmanoma užbaigti minėtų pagrindų atsiradimo dieną. Jei išvada, kurioje konstatuoti tarnybinio nusižengimo požymiai, patvirtinama minėtų pagrindų atsiradimo dieną, tarnybinių nuobaudų skyrimo procedūra turi būti baigiama, neatsižvelgiant į minėtų pagrindų atsiradimą. Tvarkos 8.4 punkte (2011 m. rugpjūčio 31 d. redakcija, galiojusi nuo 2011 m. rugsėjo 4 d.) įtvirtinta, jog tarnybinis patikrinimas neatliekamas, o pradėtas turi būti nutrauktas nustačius, kad pareigūnas nedirba vidaus tarnybos sistemoje arba yra miręs.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog naujai įsigaliojusi Valstybės tarnybos įstatymo nuostata, įtvirtinanti, kad tarnybinis patikrinimas atliekamas bei tarnybinė nuobauda skiriama ir asmeniui, netekusiam statutinio valstybės tarnautojo statuso (pvz., atleistam iš vidaus tarnybos) (Valstybės tarnybos įstatymo 4 str. 2 d., 30 str. 2 d. 2 p.; 2012 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XI-2041 redakcija, galiojusi nuo 2012 m. lapkričio 1 d.), iš esmės blogina tokio teisinių santykių subjekto padėtį. Tokia naujai priimta Valstybės tarnybos įstatymo nuostata, lyginant su jos senąja redakcija, išplečia tarnybinių nuobaudų skyrimo statutiniams valstybės tarnautojams ribas, t. y. išplečia subjektų, kuriems gali būti taikoma tarnybinė atsakomybė, ratą. Pareiškėjo veiksmų, dėl kurių jam paskirta tarnybinė nuobauda, atlikimo ir pabaigimo metu negaliojant jo padėti sunkinančiam teisiniu reguliavimu, jis turėjo realų pagrindą manyti, jog jam bus taikomas tas teisinis pasekmes sukkeliantis teisinis reguliavimas, kuris galiojo minėtų veiksmų atlikimo ir pabaigimo metu.

Atsižvelgusi į tai, kad pareiškėjo veiksmų atlikimo ir pabaigimo metu nebuvo teisinio reguliavimo, nustatančio tarnybinės atsakomybės taikymą iš vidaus tarnybos atleistam asmeniui, į tai, kad pareiškėjo veiksmai buvo baigti iki naujų Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų įsigaliojimo (2012 m. lapkričio 1 d.), išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog atsakovas, priimdamas ginčijamą įsakymą, nepagrįstai vadovavosi po pareiškėjo atliktų veiksmų įsigaliojusiomis Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies bei 30 straipsnio (2012 m. birželio 5 d. įstatymo Nr. XI-2041 redakcija, galiojusi nuo 2012 m. lapkričio 1 d.) nuostatomis, iš esmės bloginančiomis pareiškėjo padėti. Po pareiškėjo veiksmų pasibaigimo įsigaliojusiu minėtų Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų taikymas ginčo atveju paneigtų *lex retro non agit*, asmens teisėtų interesų ir teisėtų lūkesčių principus.

2014 m. liepos 2 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶²-890/2014
Procesinio sprendimo kategorija 16.4

16.6. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

16.8. Kiti tarnybiniai ginčai

Dėl vidaus reikalų įstaigos pareigos pradėti pareigūno atleidimo iš vidaus tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 11 punktą procedūrą, pareigūnui nesutikus eiti naujų pareigų po atliktų vidaus reikalų įstaigos struktūrinių pertvarkymų

Esminis apžvelgiamos bylos ginčo dalykas – faktinių aplinkybių vertinimas, ar dėl įvykdytų Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Vilniaus AVPK) struktūrinių pokyčių buvo pagrindas pareiškėją atleisti vadovaujantis Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 11 punktu, nustatančiu, kad pareigūnas atleidžiamas iš vidaus tarnybos, jei panaikinama pareigybė dėl vidaus reikalų įstaigos ar jos struktūrinio padalinio likvidavimo, reorganizavimo ar dėl tarnybos organizavimo pakeitimų ir jis nesutinka eiti jam pasiūlytų pareigų, bei ar pagrįstai ir teisėtai pareiškėjas atleistas iš vidaus tarnybos Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 12 punkto pagrindu (jo paties prašymu dėl išėjimo į pensiją).

Šioje byloje susiklostė situacija, kad Vilniaus AVPK Vilniaus miesto antrajame policijos komisariate vykdant struktūrinius pertvarkymus, kurių metu buvo panaikintos policijos nuovados, tarp jų ir Grigiškių policijos nuovada, kurioje iki struktūrinių pertvarkymų tyrėjo pareigas ėjo pareiškėjas, pareiškėjas be jo sutikimo buvo perkeltas į naujai įsteigto Viešosios policijos skyriaus Prevencijos poskyrio tyrėjo pareigas.

LVAT pažymėjo, jog tai, ar Vilniaus AVPK Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato Viešosios policijos skyriaus Prevencijos poskyrio tyrėjo pareigybė (B lygio, 7 kategorijos) gali būti laikoma išlikusia Vilniaus AVPK Vilniaus miesto policijos komisariato Grigiškių policijos nuovados tyrėjo (B lygio, 7 kategorijos) pareigybe, turi būti nustatoma įvertinus pareigūnui pavestas funkcijas (paskirtį ir kompetencijos apimtį), pavaldumą, taip pat turi būti atsižvelgta, ar nėra reikšmingai padidėjusi darbų apimtis. Be to, išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, jog turi būti analizuojamos ir kitos su pareigūno teisinio statuso pasikeitimu galbūt susijusios aplinkybės, pavyzdžiui, pareiškėjo veiklos teritorijos pasikeitimas.

Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog po Vilniaus AVPK Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato struktūrinių pertvarkymų atsirado neapibrėžtumas, kiek tai susiję su pareiškėjo tarnybinės veiklos teritorija. Naujasis pareigybės aprašymas sudaro teisinį pagrindą pareiškėją perkelti eiti pareigas į bet kurią Vilniaus AVPK Vilniaus miesto antrojo policijos komisariato teritorijai priklausančią apylinkę, t. y. ne vien Grigiškių seniūnijoje. Todėl atsakovas Vilniaus AVPK, vienašališku sprendimu be pareiškėjo sutikimo pakeitęs pareiškėjo teisinę padėtį bei jo tarnybos organizavimą, elgėsi neteisėtai. Pareiškėjui nesutikus eiti naujų pareigų, atsakovui kilo pareiga pradėti pareiškėjo atleidimo iš vidaus tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 11 punktą procedūrą.

Apeliacinės instancijos teismas taip pat konstatavo, jog Vidaus tarnybos statutą nenustato galimybės vykdant struktūrinius pertvarkymus perkelti pareigybes. Nagrinėjamoje byloje perkeliant pareigybes iš struktūrinių pertvarkymų metu panaikintų struktūrinių darinių į naujai įsteigtuosius buvo atliekami veiksmai, neįtvirtinti Vidaus tarnybos statute. Be to, tokie veiksmai nėra reglamentuoti ir Valstybės tarnybos įstatyme.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kad pareiškėjas savo noru pateikė atsakovui prašymą atleisti jį iš tarnybos Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 12 punkte nustatytu pagrindu (jo paties prašymu dėl išėjimo į pensiją), bei tai, kad Vidaus tarnybos statutą įtvirtina vadovo pareigą tokiu atveju atleisti pareigūną iš tarnybos, konstatavo, jog Vilniaus AVPK viršininko įsakymo punktas, kuriuo pareiškėjas atleistas iš vidaus tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 12 punktą, teisėtas ir pagrįstas.

2014 m. liepos 31 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶²-555/2014
Procesinio sprendimo kategorija 16.6; 16.8

18. Bylos dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo

18.2. Referendumas

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimų vertinti, ar referendumui siūlomas įstatymo ar kito teisės akto projektas atitinka Referendumo įstatymo reikalavimus

Dėl vertinimo, ar referendumui siūlomas projektas atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus

Ginčas administracinėje byloje kilo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) sprendimo neįregistruoti Piliečių referendumo iniciatyvinės grupės privalomajam referendumui dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 125 straipsnio ir Lietuvos Respublikos konstitucinio akto „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ pakeitimo įstatymo projekto paskelbti ir neišduoti jai piliečių parašų rinkimo lapų.

Išplėstinė teisėjų kolegija, vadovaudamasi Konstitucinio Teismo išaiškinimais, pateiktas 2014 m. liepos 11 d. nutarime, nurodė, jog VRK turi teisę ir pareigą tikrinti, ar pateiktas privalomuoju referendumu priimti įstatymo (Konstitucijos) projektas atitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – ir TPI) reikalavimus, *inter alia*, ar siūlomomis pataisomis nepažeidžiamas teisėkūros sistemiškumo principas – ar nėra teikiamos priimti privalomuoju referendumu tokios (Konstitucijos) nuostatos, kurios paneigtų kitą (Konstitucijos) nuostatą ar jai prieštarautų ir šių nuostatų būtų neįmanoma aiškinti kaip tarpusavyje derančių. Nustačiusi minėtas aplinkybes, t. y. Referendumo įstatymo (toliau – ir RI) 6 straipsnio 1 dalies reikalavimų nesilaikymą, pasireiškiantį tuo, kad nepaisoma TPI įtvirtinto teisėkūros sistemiškumo ar kito principo, VRK gali atsakyti registruoti piliečių referendumo iniciatyvinę grupę ir išduoti piliečių parašų rinkimo lapus. Tik tokiu būdu VRK gali faktiškai realizuoti jai pavestą įgaliojimą prižiūrėti, kaip vykdomas Referendumo įstatymas (RI 20 str. 1 d. 7 p.). Atsižvelgdama į tai, kad skundžiamu sprendimu VRK atliko būtent pirmiau aprašytą vertinimą, t. y. tikrino, ar siūlomas privalomuoju referendumu priimti įstatymo projektas atitinka Referendumo įstatymo 6 straipsnio 1 dalį ir Teisėkūros pagrindų įstatymą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog nėra pagrindo daryti išvadą, kad VRK viršijo jai suteiktus įgaliojimus.

Išplėstinė teisėjų kolegija atmetė pareiškėjų argumentus, jog skundžiamas VRK sprendimas turi būti panaikintas dėl procedūrinių pažeidimų, be kita ko, sprendimo formos ir turinio trūkumų. Pažymėta, kad pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos darbo reglamentą komisijos posėdyje *paprastai* (vadinasi, ne būtinai visada) svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių šio Reglamento nustatyta tvarka yra pateikti Komisijos sprendimų projektai (Reglamento 30 p.), taip pat kad Komisijos posėdžio metu pirmininkas, jo pavaduotojai ir Komisijos nariai turi teisę pasiūlyti įtraukti į darbotvarkę ir naujų klausimų. Todėl byloje nagrinėtu atveju VRK narys turėjo teisę tiek parengti pažymą, kuriai vėliau ginčijamu sprendimu pritarė VRK, tiek pasiūlyti priimti atitinkamą sprendimą dėl nagrinėjamo referendumo iniciatyvos. Minėta pažyma bei sprendimo projektas buvo pristatyti posėdžio pradžioje, piliečių iniciatyvinės grupės nariai nepageidavo, kad dėl šios pažymos posėdis būtų atidėtas, dėl pažymos diskutavo, o sprendimą pritari pažymai, kurioje buvo aiškiai suformuluotas siūlymas priimti sprendimą atsakyti registruoti piliečių iniciatyvinę grupę, VRK priėmė narių balsų dauguma (Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 12 str. 2 d.). Remiantis, be kita ko, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika dėl individualių sprendimų turiniui keliamų reikalavimų, nesutikta su pareiškėjų argumentu, kad skundžiamas VRK sprendimas yra apskritai nemotyvuotas – sprendimo motyvai išdėstyti minėtoje VRK nario parengtoje pažymoje. Be to, skundžiamų aktų turinys ir forma objektyviai negalėjo sutrukdyti pareiškėjams įstatymų nustatyta tvarka veiksmingai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą, ką iš esmės pareiškėjai ir padarė, pateikdami išsamiai motyvuotą skundą administraciniam teismui. Aplinkybė, kad pareiškėjai nesutinka su pateiktais motyvais, nėra priimto sprendimo formos ar turinio trūkumas, dėl kurio šis sprendimas galėtų būti naikinamas.

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat vertino skundžiamo sprendimo (skaitant jį kartu su minėta VRK nario parengta pažyma), kuris, be kita ko, buvo grindžiamas argumentu, kad referendumo iniciatoriai siūlo įtvirtinti prieštaravimą tarp Konstitucijos ir Europos Sąjungos teisės, taip pat siūlo perteklines nuostatas, pagrįstumą. Pirmiausia buvo pastebėta, kad Lietuvos Respublika, stodama į Europos Sąjungą (tam buvo pritarta 2003 m. gegužės 10 ir 11 dienomis vykusio referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje metu), be kita ko, apsisprendė ir įsipareigojo visa apimtimi dalyvauti Ekonominėje ir pinigų sąjungoje ir (galiausiai) įsivesti bendrą valiutą eurą, pinigų emisijos teisę patikint Europos centriniam bankui (ECB). Pareiškėjų teikiamame privalomuoju referendumu priimti teisės akto projekte siūloma nustatyti, kad „Pinigų emisijos

teisę turi tik Lietuvos bankas“. Jei būtų priimtas pareiškėjų siūlomas projektas, Lietuvos Respublika negalėtų visa apimtimi dalyvauti trečiajame Ekonominės ir pinigų sąjungos etape, apimančiame ir bendros valiutos – euro – įvedimą, nes pareiškėjų siūloma priimti Konstitucijos norma neleistų dėl pinigų emisijos teisės spręsti ECB, kaip tai numatyta Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo. Taigi, priėmus siūlomą Konstitucijos pakeitimo projektą, susidarytų situacija, kad Lietuvos Respublika vienašališkai, nepaisant tarptautinės teisės principo, kad sutarčių reikia laikytis, paneigtų ir atsisakytų savo išsipareigojimo (galiausiai) įsivesti euro valiutą, patikint pinigų emisijos teisę ECB. Atsižvelgiant į tai, padaryta išvada, kad pareiškėjų siūlomas projektas nedera su Lietuvos Respublikos konstituciniais ir narystės Europos Sąjungoje išsipareigojimais, šio projekto priėmimas reikštų, kad yra nepaisoma Lietuvos Respublikos tarptautinių išsipareigojimų ir kartu – konstitucinio *pacta sunt servanda* principo, suponuotų vidinio nesuderinamumo Konstitucijoje atsiradimą, nes konstitucinis principas *pacta sunt servanda* reikalautų laikytis iš sudarytų sutarčių kylančių Lietuvos Respublikos išsipareigojimų Europos Sąjungai, o pareiškėjų siūloma nuostata to daryti neleistų. Šių argumentų pagrindu padaryta išvada, kad pareiškėjų siūlomos nuostatos nedera su kitomis Konstitucijos nuostatomis (*inter alia* konstituciniu *pacta sunt servanda* principu) ir šio prieštaravimo šiuo metu negalima suderinti. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebėjo, kad iš narystės Europos Sąjungoje kylantys išsipareigojimai iš esmės yra tarptautiniai Lietuvos išsipareigojimai, todėl pareiškėjų siūloma Konstitucijos pataisa gali būti priimta, jei, vadovaujantis ES ir tarptautinės teisės normomis, būtų atsisakyta atitinkamų narystės Europos Sąjungoje išsipareigojimų. Kitaip tariant, pareiškėjų siūloma nuostata iš principo gali būti priimta, tačiau prieš tai, vadovaujantis tarptautinės teisės normomis, išsprendus atitinkamų narystės Europos Sąjungoje išsipareigojimų atsisakymo arba pakeitimo klausimą.

Pareiškėjai taip pat siūlė keisti Konstitucinio akto „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ 1 straipsnį, papildant jį žodžiais „tiek, kiek tai neprieštaruoja Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ ir jį išdėstyti taip: „Lietuvos Respublika, būdama Europos Sąjungos valstybe nare, dalijasi ar patiki Europos Sąjungai valstybės institucijų kompetenciją sutartyse, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, numatytose srityse tiek, kiek tai neprieštaruoja Konstitucijai, ir tiek, kad kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis bendrai vykdytų narystės išsipareigojimus šiose srityse, taip pat naudotųsi narystės teisėmis.“ Pažymėjusi, kad, kaip matyti iš Konstitucijos bei Konstitucinio Teismo jurisprudencijos, jau šiuo metu Lietuvos Respublika gali dalytis ar patikėti Europos Sąjungai valstybės institucijų kompetenciją sutartyse, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, numatytose srityse tiek, kiek tai neprieštaruoja Konstitucijai, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad siūlomas Konstitucinio akto „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ 1 straipsnio pakeitimas yra nebūtinai, perteklinis, netikslus, todėl prieštaruoja Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punktui ir, atitinkamai, Referendumo įstatymo 6 straipsnio 1 daliai.

Atsižvelgdama į nurodytus argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija sutiko su VRK nuomone, kad siūlomas referendumu priimti įstatymo projektas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo (3 str. 2 d. 1 ir 7 p.) ir Konstitucijos reikalavimų, ir dėl to neatitinka Referendumo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies.

2014 m. liepos 17 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. R⁸⁵⁸-11/2014
Procesinio sprendimo kategorija 18.2

21. Bylos dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl kompiuterio paėmimo patikrinimui

Dėl religijos kalinimo įstaigoje praktikavimo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas prašomos priteisti neturtinės žalos atsiradimą siejo su jo teisių ir interesų pažeidimais dėl Kauno tardymo izoliatoriaus veiksmų, paimant tikrinimui jo asmeninį nešiojamą kompiuterį, bei Marijampolės pataisos namų administracijos neveikimu dėl nesudarymo sąlygų pataisos namuose pareiškėjui užsiimti joga, meditacija, praktikuoti induizmo religiją.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad remiantis Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2012 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-124 patvirtinto Laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims perduotų ar išgytų daiktų ir informacijos laikmenų tikrinimo, peržiūrėjimo ir perklauso bei laikymo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 2 punktu, daiktų tikrinimo tikslas – užkardyti laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims draudžiamų turėti daiktų ir reikmenų patekimą, vykdyti teisės pažeidimų ir nusikaltimų prevenciją. Todėl pareiškėjo kompiuteris buvo paimtas ir tikrinamas teisėtai ir pagrįstai. Teisėjų kolegija darė išvadą, kad pareiškėjas nepagrįstai tvirtino, jog kompiuteris jam turėjo būti

gražintas per tris dienas. Nors pareiškėjo teigimu, jis atvyko su kompiuteriu į pataisos namus, jam jo niekas neperdavė, tačiau pirmosios instancijos teismas, atsižvelgęs į nagrinėjamu atveju aktualų teisinį reglamentavimą, pagrįstai konstatavo, jog Aprašo nuostatų reikalavimai yra taikomi ne tik iš įkalinimo įstaigos parduotuvės ir nuteistųjų artimųjų perduotiems daiktams, bet ir laikomiems su savimi daiktams. Atsižvelgiant į tai ir į Aprašo 12 punktą, daiktai turi būti patikrinti, užregistruoti ir išduoti asmenims pasirašytinai ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo jų priėmimo, kompiuteriai ir informacijos laikmenos – per dešimt darbo dienų nuo jų priėmimo. Motyvuotu laisvės atėmimo vietos direktoriaus sprendimu patikrinimo terminas gali būti pratęstas, tačiau bendras patikrinimo laikotarpis negali būti ilgesnis kaip dvidešimt darbo dienų. Įvertinusi šiuos argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad nagrinėtu atveju Aprašo 12 punkte nustatytas kompiuterio tikrinimo terminas nebuvo pažeistas.

Apeliaciniame skunde pareiškėjas taip pat teigė, kad laisvės atėmimo metu iš kalinių atimama religijos laisvė, nes norimas religines apeigas jis gali atlikti tik laisvalaikiu. Remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, įkalinimo įstaigose gali būti pateisinami platesni apribojimai nei laisvėje esančių asmenų atžvilgiu. Todėl, teisėjų kolegijos vertinimu, ir šiuo aspektu pirmosios instancijos teismas darė pagrįstą išvadą, jog nuteistieji asmenys, atliekantys laisvės atėmimo bausmę, negali naudotis absoliučiomis teisėmis pagal savo norus ar religinius įsitikinimus. Šias teises riboja tiek Konstitucijoje, tiek Bausmių vykdymo kodekse, Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose numatytos pareigos bei draudimai. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas turi galimybę išpažinti jam priimtą religiją, praktikuoti joga, užsiimti meditacija tiek, kiek tai neprieštarauja bausmių vykdymo tvarkai, režimo reikalavimams, nustatytai dienotvarkai, konstatuota, jog pareiškėjo teiginys, jog iš jo yra atimama religijos laisvė, yra nepagrįstas.

2014 m. liepos 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-424/2014
Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2; 21

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl teisės turto vertintojo asistentui taikyti drausminę atsakomybę

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Turto arba verslo vertintojų garbės teismo (toliau – ir Garbės teismas) sprendimo, kuriuo pareiškėjui (turto vertintojo asistentui) paskirta drausminė nuobauda – papeikimas. Pirmosios instancijos teismas panaikino Garbės teismo sprendimo dalį dėl dalies Garbės teismo nustatytų pažeidimų.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pirmiausiai iškėlė klausimą dėl Garbės teismo teisės taikyti atsakomybę turto vertintojo asistentui apskritai. Teismas, įvertinęs aktualų teisinį reguliavimą, pažymėjo, kad įstatymų leidėjas eksplicitiškai nepasisakė dėl turto arba verslo vertintojo asistento patraukimo drausminėn atsakomybėn Garbės teismo sprendimu bei nepavedė tai padaryti kitam teisėkūros subjektui. Situacija, kaip turėtų būti sprendžiamas patraukimo drausminėn atsakomybėn klausimas, kas turėtų priimti minėtą sprendimą, pasak teismo, teisiškai nedviprasmiškai yra nereguluota ir neatskleidžia vienareikšmiškos pozicijos. Teismas sutiko, kad byloje nėra ginčo dėl to, kad įstatymų leidėjas asmeniui už atitinkamų pareigų nevykdymą gali numatyti įvairaus pobūdžio poveikio priemones, reikalingas demokratinėje visuomenėje. Tačiau tokių priemonių numatymas bei taikymas yra neatsiejamas nuo teisėtumo aspekto. Teisėtumo reikalavimas reiškia, kad poveikio priemonės įprastai gali būti nustatomos tik įstatymu ir viešai paskelbiamos, o normos suformuluotos pakankamai aiškiai. Kita vertus, užimant poziciją dėl turto arba verslo vertintojo asistento negalėjimo būti drausminio nusižengimo subjektu (pagal tą teisinį reguliavimą, kuris galiojo priimant skundžiamą viešojo administravimo subjekto aktą), pabrėžtinai ir kitas esminis momentas – kylantys teisės neaiškumai, dviprasmybės, abejonės turi būti aiškinami nukentėjusiojo asmens naudai. Todėl teisėjų kolegija padarė išvadą, kad turto arba verslo vertintojo asistentas nepateko į asmenų ratą, dėl kurių Garbės teismas turėjo teisę pradėti drausminio pobūdžio procedūrą bei taikyti drausminio poveikio priemonę, numatytą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme.

2014 m. liepos 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1419/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

II. Administracinių bylų teisena

60. Teismo nuobaudos

Dėl baudos už piktnaudžiavimą nušalinimo teise panaikinimo, kai tame pačiame teismo posėdyje yra skiriama kita bauda už nepagrįstą nušalinimo teikimą panašiais pagrindais

Atskiruoju skundu buvo skundžiama Šiaulių apygardos administracinio teismo 2014 m. sausio 27 d. nutartis, kuria buvo atmetas pareiškėjo G. K. pareikštas nušalinimas teisėjų kolegijai ir paskirta 2 500 Lt bauda. Byloje taip pat buvo nustatyta, kad skundžiamą nutartį teismo pirmininko pareigas laikinai einanti teisėja priėmė po to, kai tos pačios dienos nutartimi jau buvo nustačiusi, kad pareiškėjas nepagrįstai, t. y. dėl teisėjų byloje atliktų procesinių veiksmų, reiškia jiems nušalinimą. Po apžvelgiamoje byloje atskiruoju skundu skustos nutarties priėmimo, to paties teismo posėdžio metu, buvo priimta dar viena nutartis, kuria pareiškėjo pareikštas nušalinimas teisėjų kolegijai atmetas ir pareiškėjui paskirta 5 000 Lt bauda už piktnaudžiavimą procesu ir nušalinimo teise.

Nustatyta ir tai, kad visais trim atvejais, kai pareiškėjas 2014 m. sausio 27 d. teismo posėdžio metu reiškė nušalinimą teisėjų kolegijai, nušalinimas buvo grindžiamas panašiais pagrindais, t. y. bylą nagrinėjusios teisėjų kolegijos atliktais procesiniais veiksmais (bylos sustabdymas, skundo priėmimas, paaiškinimų ir įrodymų teikimas teismo posėdžio metu). Taigi pareiškėjo daromas pažeidimas (piktnaudžiavimas nušalinimo teise) iš esmės buvo tęstinis ir į šį faktą buvo atsižvelgta priimant vėlesnę nei apžvelgiamoje byloje buvo priimta skundžiamoji 2014 m. sausio 27 d. nutartis, kuria pareiškėjui buvo paskirta 5 000 Lt bauda (konstatuota, kad pareiškėjas teismo posėdžio metu trečią kartą reiškia nušalinimą tai pačiai teisėjų kolegijai). Įvertinus pareiškėjo reikiamų nušalinimų nepagrįstumą ir pakartotinumą, jam buvo paskirta maksimali bauda pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 84 straipsnio 2 dalį. 2014 m. sausio 27 d. nutarties dėl 5 000 Lt baudos skyrimo pareiškėjui teisėtumas buvo patikrintas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. birželio 25 d. nutartimi ir pirmosios instancijos teismo nutartis palikta nepakeista. Atsižvelgdama į aplinkybę, kad pareiškėjui už jo tęstinį piktnaudžiavimą nušalinimo teise 2014 m. sausio 27 d. posėdyje buvo paskirta maksimali įstatyme numatyta 5 000 Lt bauda, LVAT teisėjų kolegija, nepaneigdama apžvelgiamoje byloje skundžiamoje nutartyje teismo nustatytos aplinkybės, kad pareiškėjas piktnaudžiavo nušalinimo teise, vertino, kad 5 000 Lt baudos paskyrimas pagal nustatytas aplinkybes buvo pakankama poveikio priemonė. Todėl LVAT teisėjų kolegija panaikino skundžiama nutartimi paskirtą pareiškėjui 2 500 Lt baudą.

2014 m. liepos 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-426/2014
Procesinio sprendimo kategorija 57; 60

63. Skundas

63.3. Atsisakymas priimti skundą:

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismu

Dėl Įmonių bankroto valdymo departamento prie Ūkio ministerijos sprendimo, kuriuo konstatuoti Įmonių bankroto įstatymo nuostatų pažeidimai, kaip teismo nagrinėjimo objekto

Apžvelgiamoje byloje atskiruoju skundu apskūsta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo UAB Verslo valdymo ir restruktūrizacijos centras skundą dėl atsakovo Įmonių bankroto valdymo departamento prie Ūkio ministerijos sprendimo, kuriuo konstatuota, kad UAB Verslo valdymo ir restruktūrizacijos centras pažeidė Įmonės kreditorių komiteto darbo reglamento 18 ir 19 punktų nuostatas, taip pat Įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 20 punktą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog ginčas šiuo atveju kilo tarp bankroto administratoriaus ir Įmonių bankroto valdymo departamento prie Ūkio ministerijos, todėl šiems santykiams aktualus teisinis reglamentavimas, įtvirtintas Įmonių bankroto įstatyme. Įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 2 dalis nustato, kad asmuo, pateikdamas pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškelimo įmonei, pasiūlo teismui administratoriaus kandidatūrą. Tuo atveju, kai pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškelimo įmonei teikia įmonės darbuotojai ir jie nepasiūlo administratoriaus kandidatūros, administratoriaus kandidatūrą Vyriausybės nustatyta tvarka turi pasiūlyti šio straipsnio 10 dalyje nurodyta Vyriausybės įgaliota institucija. Administratoriaus kandidatūrą gali pasiūlyti ir kiti šio įstatymo 5 straipsnyje išvardyti asmenys. Teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 909 (toliau – Taisyklės), detalizuoja teismo skiriamo bankroto administratoriaus kandidatūros derinimo ir bankroto administratoriaus kandidatūros siūlymo teismui tvarką Įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais (Taisyklių 1 p.). Taisyklių 4 punktą numato, kad Įmonių bankroto valdymo

departamentas prie Ūkio ministerijos, įvertinęs visą informaciją, kuria jis disponuoja teisės aktų nustatyta tvarka, apie asmenį, kurio kandidatūra siūloma, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo teismo paklausimo gavimo raštu arba elektroninėmis priemonėmis pateikia teismui atsakymą dėl administratoriaus kandidatūros, kuriame nurodo, ar asmuo, kurio kandidatūra siūloma, atitinka teisės aktų reikalavimus, keliamus administratoriui. Pagal Taisyklių 5 punktą tuo atveju, jeigu asmuo, kurio kandidatūra siūloma, turi galiojančią nuobaudą, nurodytą Įmonių bankroto įstatymo 117 straipsnio 1 dalyje, Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos, teikdamas teismui Taisyklių 4 ir 7 punktuose nurodytą atsakymą, praneša apie šiam asmeniui skirtas galiojančias nuobaudas. Įmonių bankroto valdymo departamentas prie Ūkio ministerijos taip pat praneša teismui ir apie kitus šio asmens padarytus teisės aktų pažeidimus, nustatytus departamentui tikrinant šio asmens veiklą.

Atsižvelgusi į nustatytą teisinį reglamentavimą teisėjų kolegija konstatavo, kad atsakovo sprendime padaryta išvada, jog pareiškėjas pažeidė Įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 20 punkto nuostatas, turi reikšmės pareiškėjo teisių ir pareigų apimčiai, sukelia pasekmes vėliau svarstant jo kaip bankroto administratoriaus kandidatūrą, yra reikšminga jam verčiantis ūkine veikla, todėl šis sprendimas gali būti teismo nagrinėjimo objektas.

2014 m. liepos 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁴⁹²-617/2014
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

67. Reikalavimo užtikrinimo priemonės

Dėl reikalavimo užtikrinimo priemonės – uždraudimo atlikti veiksmus, kai tuo pat metu stabdomas atitinkamo akto galiojimas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo. Pirmosios instancijos teismas laikinai, iki byloje įsiteisės teismo sprendimas, sustabdė Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl priešmokyklinio ugdymo grupių (klasių) skaičiaus 2014–2015 mokslo metams nustatymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose“ dalies, kuria Vilniaus karaliaus Mindaugo pagrindinėje mokykloje formuojamos priešmokyklinio ugdymo grupės po vieną grupę perkeltant iš Vilniaus lopšelio-darželio „Pagrandukas“ ir Vilniaus lopšelio-darželio „Mažylis“, paliekant po vieną priešmokyklinio ugdymo grupę Vilniaus lopšelyje-darželyje „Pagrandukas“ ir Vilniaus lopšelyje-darželyje „Mažylis“, galiojimą ir uždraudė Vilniaus miesto savivaldybės administracijai ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybai formuoti naujas ikimokyklinio ugdymo grupes vietoje perkeltų priešmokyklinio ugdymo grupių Vilniaus lopšelyje-darželyje „Pagrandukas“ ir Vilniaus lopšelyje-darželyje „Mažylis“.

Apeliacinio teismo teisėjų kolegija konstatavo, jog pirmosios instancijos teismas pagrįstai įvertino reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymo būtinumą. Teisėjų kolegijos manymu, pritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonę, t. y. laikinai sustabdžius skundžiamo sprendimo dalies vykdymą, nėra pagrindo papildomai pritaikyti dar ir kitą reikalavimo užtikrinimo priemonę – uždrausti atlikti veiksmus. Toks papildomos reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymas vertintinas kaip perteklinis, nes pritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonę – ginčijamo akto dalies laikiną sustabdymą – atitinkami aktai ar veiksmai, remiantis ginčo sprendimo dalimi, negalės būti priimami.

2014 m. liepos 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁶²-685/2014
Procesinio sprendimo kategorija 67